
DEN MODERATA EUROPAVÄGEN

GÖRAN LENNMARKER

Moderata Samlingspartiet (då Högerpartiet) hade sin första kampanj under temat "Ja till Europa" för ett tredjedels århundrade sedan. Engagemanget för Europa har varit en central del, ja kanske en livsnerv, i det moderata engagemanget sedan 1950-talet.

Inte något annat svenskt politiskt parti har så länge och så ingående diskuterat europasamarbetet i dess olika faser och möjligheter. Moderata Samlingspartiets interna europadiskussion är också väl så vital som den som förekommer inom EGs olika medlemsländer. Jag vågar påstå att moderater bidrar till den gemensamma europeiska debatten om hur Europa skall gestaltas.

Jag känner därför inte igen mig i den beskrivning Hans Wallmark gör över den moderata Europadebatten. Det är viktigt att det föreligger stor enighet, men det är ingen påtvingad enhet utan ett uttryck för den äkta och starka europakänslan som de flesta moderater har.

GÖRAN LENNMARKER är riksdagsledamot för moderaterna och ordförande i den moderata europagruppen.

Den alldeles avgörande frågan är nu om Sverige skall vara medlem i den europeiska gemenskapen eller stå utanför. När förhandlingsresultatet är klart skall svenska folket ta ställning till just detta. På denna punkt har vi en kristallklar inställning.

Man kan ha många olika synpunkter på EGs utveckling. Men det enda sättet att påverka denna är faktiskt att vara medlem.

Efter kommunismens fall och socialismens avveckling finns en unik chans att säkra hela Europas frihet, fred och välstånd. Endast den Europeiska Gemenskapen har den allsidighet och styrka som krävs för att ena Europas fria folk.

Det finns inget alternativ till en bred europeisk samverkan vid sidan av EG. Länderna i Central- och Östeuropa vill absolut inte bygga upp någon egen

samarbetsorganisation utan vill bli medlemmar i EG.

Moderat politik i Europa

En särskild arbetsgrupp, där jag själv haft förmånen att vara ordförande, publicerade i våras rapporten "Moderat politik i Europa". Den handlar om vilken politik moderata samlingspartiet vill föra inom EG fram till "ett antal år in på 2000-talet". Den bygger bl a på remissvar från föreningar och förbund hösten 1992.

Utgångspunkten är naturligtvis att moderater inte byter åsikt därför att man agerar på ett europeiskt plan. De värderingar och grundläggande åsikter vi har på hemmaplan skall naturligtvis också reflekteras i vår europapolitik. Synen på individen contra staten, vaktsländet om det civila samhället, motståndet mot byråkrati och strävan efter ett måttligt offentlig skattetryck och en begränsad sektor är några av de självklara utgångspunkterna för agerandet i en vidare europeisk ram. Tillsammans med likasinnade krafter i andra länder har vi anledning att tro att vi får ett betydande inflytande.

Hans Wallmark anger fyra problemområden som en konservativ bör diskutera. När det gäller frågan om hur långt det europeiska samarbetet skall gå – om Europa skall bli ett nytt USA – besvarar vi den på följande sätt: "Strävan skall vara att ta bort de hinder som

gränser utgör, inte att göra de europeiska folken och regionerna lika. Europas mångfald av folk, språk, religioner och kultur kan därmed vara en styrka och inte en källa till konflikter. Gränshinder suddas ut, men nationerna består." Det är också en uppfattning som har ett överväldigande stöd inom EG.

Ministerrådet beslutsfattare

Beträffande EGs beslutsformer för vi en lång diskussion om den framtida utvecklingen. Ministerrådets centrala beslutsfattande ställning bör bibehållas eftersom EG:s beslut måste ha en förankring i de nationella parlamenten och i de nationella regeringarna. I ministerrådet deltar personer som har de nationella parlamentens förtroende och som i varje ögonblick kan avsättas just av dessa. Framväxten av det europeiska rådet, regeringschefernas konferenser en à två gånger per halvår, understryker ju medlemsstaternas centrala roll i utformningen av EGs strategi.

Kommissionen behövs som pådrivare. Men inte i form av någon slags regering utan som hittills, som ett gentemot medlemsländerna oberoende ämbetsmannakollegium som initierar och förbereder samt verkställer och kontrollerar besluten, men utan någon självständig beslutsmakt.

Europaparlamentet bör stärkas vad gäller dess kontrollerande funktion.

Europaparlamentet växer också fram som Europas "politiska torg". Här debatteras och formeras opinion med återverkningar in mot medlemsländerna och naturligtvis även EGs övriga institutioner. I ett fritt och öppet Europa blir detta allt viktigare, inte minst för de nya demokratierna i Östeuropa som gradvis knyts närmare gemenskapen med sikte på medlemskap.

EG är världens mest framgångsrika internationella organisation. Genom sin karaktär av rättsgemenskap har den också klarat samarbete i bistra tider och under motgång. Den skiljer sig fördelaktigt från annat internationellt samarbete som ofta mest består av välvilliga deklamationer.

Förhindra protektionism

EG skall inte syssla med sådant som det civila samhället gör bättre. EG skall inte heller ta beslut i offentliga frågor som bäst hanteras lokalt, regionalt eller nationellt. Det är en enkel och självklar princip för moderat agerande. Varför skulle vi vara mer förtjusta i offentliga ingrepp bara för att de utförs på en europainivå?

Det finns dock åtskilliga områden där det behövs en europeisk beslutsnivå. Skall den inre marknaden säkras behövs regler som förhindrar protektionism och andra mörka krafter att urholka denna. Konkurrensregler och regler som

inskränker den inre marknaden måste naturligtvis i allt väsentligt vara gemensamma.

Vem har då tolkningsföreträde när det gäller EGs uppgifter, undrar Hans Wallmark. Svaret är att det ankommer på medlemsländerna att tydligt ange vilken kompetens EG skall ha. Romfördraget, enhetsakten och Maastrichtavtalet är viktiga grundstenar. Dessa beslutas inte av EGs institutioner utan i regeringskonferenser mellan medlemsländerna. De skall sedan godkännas av medlemsländernas parlament, ibland efter folkomröstning, vilket den tyska författningsdomstolen betonar i sin tillstyrkan av Maastrichtavtalet.

Fördraget om den europeiska unionen (Maastricht) innebär att ytterligare viktiga områden läggs till EGs kompetens. Ur moderat synpunkt välkomnar vi det.

Ambitionen att skapa en gemensam europeisk valuta är ett viktigt fullföljande av den inre marknads princip. Idag har Västeuropa 17 olika valutaområden. I Östeuropa finns ytterligare lika många. Gränserna mellan valutaområdena fungerar i hög grad som "tullar". Transaktionskostnaderna mellan olika valutor är inte obetydliga.

Flytande valutakurser leder till betydande kostnader för att parera valutafluktuationer (terminsaffärer o d), vilket försvårar små företags exportmöjligheter. För ett litet valutaområde

som den svenska kronan tillkommer också en stor riskpremie i form av en högre räntenivå jämfört med omvärlden. Tillsammans hämmar detta frihandel och ekonomisk utveckling.

Även fasta växelkurser ger bekymmer. De leder förr eller senare till den typ av valutauppbrott som vi sett det senaste året. Sättet att lösa problemen med både flytande valutor och fasta växelkurser är att skapa en gemensam valuta. Men en stabil europeisk valuta med en låg inflation fungerar enbart om de deltagande ländernas regeringar inte bedriver underskottspolitik. Vägen dit kan diskuteras. Den gradvisa konvergensens väg har visat sig svår. Möjligtvis kommer en gemensam valuta att skapas tidigare snarare än senare.

Maastricht är bra

En gemensam utrikes- och säkerhetspolitik är också ett av Maastrichtfördragets stora fördelar. Ett samfällt agerande kan ge ett stort tillskott till stabiliteten och säkerheten i Europa och dess nära omvärld. Erfarenheten från upptakten till Jugoslavienkrigen pekar i den riktningen. Hade EG haft en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik hade möjligheterna till en fredlig utveckling förmodligen varit större.

EG har en viktig stabiliserande och säkerhetspolitisk roll i Central- och Östeuropa. Den gemensamma utrikes-

och säkerhetspolitiken öppnar möjligheten till betydelsefullt samarbete med de nya demokratierna.

"Europol"

Att genomföra brottsbekämpning på europeisk nivå blir alltmer nödvändigt. Den gränsöverskridande brottsligheten i form av narkotikasyndikat, terrorism och annan organiserad brottslighet blir alltmer besvärande. Framväxten av en europeisk brottsbekämpning och en "europol" är också en av Maastrichtavtalets stora förtjänster. Förtydlighetens skull bör tilläggas att detta inte ställer krav på gemensam lagstiftning.

En gemensam europeisk flykting- och immigrationspolitik vore också högst välkommet. För Sverige och andra länder som bär en oproportionerligt stor del av bördan av flyktingar från t ex de jugoslaviska krigerna har allt att vinna på en sådan samordning. Detta är ytterligare en av Maastrichtfördragets viktiga fördelar.

Många lever i föreställningen att EG disponerar mycket stora resurser. Det stämmer naturligtvis om man jämför med företaget och enskilda hushåll.

EGs totala budget omfattar knappt 1,2 procent av medlemsländernas samlade BNP. Denna ökar gradvis till 1,3 procent i slutet av 1990-talet.

Den svenska statsmakten omsluter ungefär 45 procent av BNP och

kommunsektorn cirka 25 procent. Den svenska nivå som ligger närmast EG är snarast den svenska kyrkans.

Genom EG försvinner mycket byråkrati. Många nationella regelverk ersätts med ett enda. Det leder till stora besparingar för både företag och hushåll.

Men drygt hälften av EGs budget går åt till jordbruksstöd av olika slag. Har det inte varit kostnadsdrivande? Nej knappast. När den gemensamma jordbrukspolitiken skapades undanröjdes hindren mellan medlemsländerna och de starkt protektionistiska nationella regleringarna mildrades. EFTA-länderna, som har nationella jordbruksregleringar, har oftast betydligt högre stödnivåer än vad EG har.

Dock är det viktigt att EGs gemensamma jordbrukspolitik främjar ökad konkurrens så att den inte leder till överskottsproduktion eller dumping i tredje land

EGs regionalpolitik tar i anspråk ungefär en fjärdedel av budgeten. En fördel med denna är dess betoning av konkurrensneutralitet. Det har bidragit till att undanröja många nackdelar som annars hade blivit följden av omfattande nationell regionalpolitik. Vi menar att regionalstödet främst skall inriktas på infrastruktur och utbildning. Det skall ses som en övergångsform som avtrappas när svagare regioner får en snabbare tillväxt.

Mindre korrption

EGs konkurrensregler har en enorm betydelse när det gäller att undanröja protektionism i olika former. Enbart reglerna om offentlig upphandling kommer att tvinga fram långt rationellare beslut och mindre korrption i de olika nationella beslutsinstanserna. Det handlar alltså inte alls om någon övertro på stimulanspaket och subventionsmiljoner. Det vore ju för övrigt något märkligt om EG skulle kunna göra någon stor insats på detta område när det nationella regeringarna normalt disponerar resurser som är 30–40 gånger större.

Sverige skall gå med i EG därför att såväl Sverige som Europa tjänar på detta. Enbart som medlemmar kan vi i Sverige också få möjlighet att påverka det gemensamt europeiska. Endast som medlemmar kan vi ha höguret huvud.

EES-avtalet är en bra övergångslösning men absolut inte tillräckligt på sikt. Om Sverige skulle välja att stå utanför EG skulle det verkligen handla om en isolering. Vi skulle avsäga oss möjligheten såväl för en god nationell utveckling som att delta i Europas enande.

Det är därför det är så viktigt att säga ett klart och tydligt ja till ett svenskt medlemskap.